

BARYKADA

WARSZAWA WALCZY

Warszawa, środa 20 września 1944 r.

Nr. 40|71

Premier Mikołajczyk — do Walczącego Miasta

Przez Radio Polskie w Londynie przemówił wczoraj do Walczącej Warszawy, premier Stanisław Mikołajczyk:

„Warszawa — serce, mózg i gorejące centrum patriotyzmu polskiego, Warszawa — duma polskiego narodu, po swych 5-letnich zmaganiach się powstała znów przeciw Niemcom i stała się żywym przykładem zjednoczenia narodów w niesieniu jej pomocy przez Wielką Brytanię, Rosję i Stany Zjednoczone. W bardzo krytycznym momencie nowy wysiłek brytyjsko-polski przyniósł nową pomoc. Przyszła wreszcie również pomoc sowiecka. Lotnictwo sowieckie 12 września przeprowadziło Luftwaffe, bombardującą bezbronną Warszawę oraz zrzuciło broń i amunicję. Wojska sowieckie oraz oddziały polskie zajęły Pragę w krwawych zmaganiach z Niemcami, tę Pragę, której główne centra opanowaliście w pierwszych dniach powstania, a skąd przeważające siły niemieckie wyparły was i na której zostały tylko ciała poległych Żołnierzy Armii Krajowej.

„Dzisiaj, lotnictwo sowieckie daje wam ochronę powietrzną, jednostki sowieckie ostrzeliwują działami wroga, lotnictwo sowieckie dostarcza pewnych ilości broni i żywności, dając wam możliwość dalszej walki. Wreszcie dzień 18 IX przynosi wam dużą pomoc z Wielkiej Brytanii, dostarczoną bezpośrednio przez lotników amerykańskich, tych samych lotników, których oddział Armii Krajowej wyratował z rak niemieckich i wyprowadził na wolność. W imieniu Rządu Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzam tę pomoc z tą samą wdzięcznością, jakiej dała wyraz Rada Jedności Narodowej w depeście do Prez. Roosevelta, Prem. Churchilla i Marsz. Stalina, apelując równocześnie o dalszą pomoc.

„Gen. Bór w depeście do marsz. Rokossowskiego wita żołnierzy Armii Sowieckiej i znajdujące się w jej składzie oddziały polskie i zwraca się również o dalszą pomoc.

„Zdojemy sobie sprawę, że ostateczne wyzwolenie Warszawy od wroga, który nadal bombarduje stolicę i zwiększonymi oddziałami Wehrmachtu atakuje bohaterów Warszawy, walczących na jej zgłiszczach, zależna jest od jej rychłego

zdobycia przez wojska marsz. Rokossowskiego. Pragniemy, ażeby szczęście wojenne dopomogło mu i pozwoliło jaknajbardziej przetrwać opierające się szeregi Niem. Dopóki to nie nastąpi musimy domagać się dalszej pomocy w broni, żywności i środkach leczniczych

„Niemcy kilkakrotnie podawali o zamiarze powstania w Warszawie. Jestem przekonany, że ich kłamliwe komunikaty nigdy się nie ziszczą, i że ta pomoc, jeżeli jest w tej chwili jeszcze nie wystarczająca, będzie nie tylko utrzymana, ale rozszerzona.

„Bohaterowie Warszawy! Nie mamy w Londynie czasu na pisanie historii naszych zabiegów, trosk i wysiłków. Pozostawiamy to innym. Nasz cały czas, nasze wysiłki i uczucia są dla was i z wami. Niech to wam wystarczy.

„Nie czas dzisiaj również oceniać, czy i o ile były by mniejsze straty, gdyby pełna współpraca wszystkich nastąpiła wcześniej. Faktem jest, że istnieje ona w chwili obecnej i da ona wyniki. Walka, niespotykana w historii tej wojny, osamotnionego miasta przez 1/6 część roku nie pójdzie na marne.

„Najważniejszą rzeczą jest jednak, że sumienie świata zostało obudzone szczytem oręża i jękiem konającej Warszawy. Opinia publiczna wraz z kierownictwem wojskowym i politycznym zjednoczonych narodów stanęła u boku Walczącej Warszawy i doprowadziła do współpracy. Jeżeli to wzajemne zrozumienie i współpraca za przykładem Warszawy przeniesie się na odcinek polityczny, otworzą się nowe drogi do zabezpieczenia Polsce pełnej niepodległości, wolności i rozbudowy”.

Front bałtycki przełamany

W wyniku pierwszej fazy nowej ofensywy sowieckiej, Rosjanie odnieśli wielkie sukcesy na froncie bałtyckim. W ciągu czterech dni walk przesunięto o 40 km. front na szerokości 120 km. W Estonii zajęto wielki węzeł kolejowy Valga i 200 miejscowości, na Łotwie węzeł Plavina i 600 miejscowości, m. in. miasta Bauske, Esava, Esmuisa, Jelgava i Sikava.

Rozkaz gen. Bora

W dniu wczorajszym Komendant Armii Krajowej gen. Bór wydał z okazji zakończenia 50-go dnia Powstania rozkaz do żołnierzy, w którym oświadczył m. in.:

Żołnierze!

Walkę w Warszawie zdecydowałem rozpocząć w chwili, gdy mieliśmy do wyboru albo pozostać biernymi i zgodzić się na rolę bezwolnego narzędzia w niemieckich rękach, albo wystąpić czynnie.

Stwierdzam, że Rząd Polski zrobił wszystko co mógł zrobić, aby nawiązać porozumienie z rządem Z.S.R.R. i na tej drodze uzgodnić z władzami sowieckimi współdziałanie walczącej Polski z armią czerwoną. Niezależnie od tego ze swej strony od pierwszego dnia walki w Warszawie staram się nawiązać łączność z dowództwem armii czerwonej. Łączność ta została obecnie nawiązana.

Wszyscy chcemy dobrych, sąsiedzkich stosunków z Z. S. R. R., ale pod jednym warunkiem, pod warunkiem uznania przez rząd sowiecki naszego prawa do całkowitej niezależnego życia państwowego i narodowego.

Położenie ogólne w Warszawie

Na wszystkich odcinkach walk w Warszawie położenie bojowe nie wykazuje zmian. Stanowiska A.K. wszędzie utrzymane. Na Czerniakowie dalsza poprawa sytuacji.

Artyleria niemiecka z rejonu Cytadeli, Bielan, Dworca Zachodniego, Okęcia i okolic Wilanowa przeciwstawia się rosnącej działalności sowieckiej, ostrzeliwując również ulice śródmieścia na południe od Al. Sikorskiego. Niemcy wycofali część załóg ze swoich gniazd oporu w rejonie dworca głównego i pl. Starzyńskiego, natomiast nowe oddziały sprowadzają na zachodnie przedpole miasta. Dzień wczorajszy zaznaczył się licznymi i gwałtownymi nalotami sowieckimi na stanowiska niemieckie w rejonie Al. Sikorskiego, Sejmu i Al. Szucha. Artyleria sowiecka ostrzeliwuje głównie wybrzeże Wisły aż po szpital św. Łazarza. Aktywność niemieckiej obrony przeciwlotniczej słabsza, pożarów w mieście mniej.

Według doniesień PAT-a, wczoraj na polu Mokotowskim bomby sowieckie wysadziły drugie pasmo pól minowych. Pożary wzniecono w BGK, Kripo i Al. Szucha oraz w Sejmie. W ogrodzie Salskim znaczne wybuchy; być może zniszczono składy amunicji.

— Dywizjon Wileński, patrolując zatokę niemiecką, zatopił okręt podwodny niemiecki. Również piloci dywizjonu Poznańskiego zatopili parę mniejszych okrętów podwodnych nieprzyjaciela.

Alianci nad Renem

Druga armia brytyjska dokonała wczoraj efektownej operacji: w ciągu pięciu godzin kolumny pancerne tej armii przebyły przestrzeń 50 km od Eindhoven do Nimwegen i osiągnęły kanał Wilhelminy oraz mosty na Renie pod Ernhem. W ciągu marszu Anglicy spotykali wszędzie na mostach i ważnych ośrodkach drogowych posterunki alianckiej armii spadochronowej. Nadchodzą dalsze transporty wojsk lotniczych, stanowiące nowe grupy desantowe. Przez użycie wojsk spadochronowych alianci uprościli sobie problem forsowania zapór wodnych, poza którymi znajduje się najbliższy odcinek linii Zygfryda. Jednocześnie okrażono wielkie ilości wojsk niemieckich.

Pierwsza armia amerykańska dokonała nowego wyłomu linii Zygfryda, zdobywając miejscowości Stolgerb, Sitard, Lindhoven i znalazła się o 40 km od linii Gładbach—Monachium.

Cytadela w Boulogne została zdobyta. Walki uliczne trwają.

Zaburzenia w Danii

W objętej strajkiem generalnym Kopenhadze doszło do poważnych walk między Niemcami a Duńczykami. Oddziały niemieckie usiłowały wprowadzić do Zamku króla duńskiego. Policja duńska okrzyła pałac i nie dopuściła Niemców do wnętrza. Niemcy ponieśli straty. Dowództwo niemieckie ogłosiło komunikat, że incydent został wywołany przez godne pożałowania nieporozumienie.

Z nad Warszawy do Włoch

Latające twierdze, które wyleciały z W. Brytanii, celem zrządzenia zaopatrzenia na Warszawę i lądowały w bazach Rosji, doleciały do Włoch. Zbombardowały one po drodze z Rosji cele na terenie Węgier. Liberatory z baz włoskich zaatakowały dziś mosty w Jugosławii, w okolicy Hraljewa i Mirowicy, na linii kol. północ—południe, łączącej Macedonię z Grecją.

Porachujemy się z nim

Z Moskwy donoszą, że przestępcy wojenni, aresztowani przez Rosjan w Rumunii, będą sądzeni na miejscu popełnienia ich zbrodni. M. in. gen. Stogel, dowódca Warszawy w pierwszych dniach powstania, oddany będzie władzom polskim dla osądzenia jego działalności w Warszawie.

Wolni pośród barykad —

wolność niesiemy Polsce